

CYNGOR GWYNEDD – Adroddiad i Gabinet Cyngor Gwynedd

Teitl yr Eitem:	Adroddiad Perfformiad yr Aelod Cabinet dros Priffyrdd, Peirianeg ac YGC
Aelod Cabinet:	Cyng. June Jones
Swyddog Perthnasol:	Steffan Jones, Pennaeth Adran Priffyrdd, Peirianeg ac YGC
Dyddiad y Cyfarfod:	11 Mawrth, 2025

1. Penderfyniad a Geisir:

Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

2. Y rheswm pam fod angen i'r Cabinet wneud y penderfyniad:

Er mwyn sicrhau rheoli perfformiad yn effeithiol.

3. Cyflwyniad a Rhesymeg

3.1. Pwrpas yr adroddiad yma yw diweddarau fy nghyd aelodau ar yr hyn sydd wedi digwydd yn y meysydd yr wyf yn gyfrifol amdanynt fel yr Aelod Cabinet dros Priffyrdd, Peirianeg ac YGC. Bydd yr adroddiad hwn yn amlinellu'r canlynol:-

- Yr hyn sydd wedi ei gyflawni fel rhan o flaenoriaethau Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-28.
- Ble mae'r mesurau perfformiad arni.
- Diweddaraf ar sefyllfa ariannol a chynlluniau arbedion.

3.2. Yn gyffredinol rwy'n fodlon bod cynnydd sylweddol yn digwydd gyda phrosiectau sy'n cael eu harwain gan yr Adran yn unol â Chynllun y Cyngor a'r mesurau perfformiad yr wyf yn gyfrifol amdanynt. Mae'r Adran yn parhau i wynebu heriau, ond rwy'n hyderus fod gan yr Adran gynlluniau addas i gyfarch y sefyllfa hyd eithaf ei gallu.

3.3. Mae'r holl faterion a nodir yma yn cael eu trafod yn gyson, ac wedi'u craffu gennyf ar y cyd â'r Cyfarwyddwr Corfforaethol, Pennaeth Adran ynghyd â Rheolwyr Gwasanaethau yr Adran.

4. Prosiectau Cynllun y Cyngor 2023-28 (Blaenoriaethau Gwella)

4.1 Mae'r tabl yn ATODIAD 1 yn rhoi diweddariad ar gynnydd tri prosiect blaenoriaeth yr Adran sydd wedi cael eu hadnabod yng Nghynllun Cyngor Gwynedd 2023-28.

4.2 O'r wybodaeth yma, fe nodwch fod yr Adran wedi gwneud cynnydd da yn erbyn prif gerrig milltir y Cynllun. Sut bynnag, mae llithriad wedi bod yng nghynnydd blaenoriaeth gwella 3, sef 'Ymestyn cyfleoedd chwarae a chymdeithasu ar gyfer plant a phobl ifanc y Sir'. Yn anffodus ni fu cefnogaeth i'n bid am arian cyfalaf, ac yn unol byddwn yn gweithredu ar gynllun i wneud y gorau o'r arian refeniw er ceisio cyflwyno gwelliant i'r asedau.

5. Perfformiad Gwasanaethau'r Adran

Dyma amlinellu rhai o'r prif faterion sy'n deillio o'r adroddiad perfformiad diwethaf a gyflwynwyd gan yr Adran ar berfformiad mis Gorffennaf 2024. Nid yw'r wybodaeth yn cyfeirio at bob gwasanaeth yn yr adran, dim ond y rhai hynny y teimlwn fod angen tynnu eich sylw atynt. Hoffwn ddweud fy mod yn fodlon gyda pherfformiad y Gwasanaethau sydd wedi eu cynnwys yn yr adroddiad hwn.

5.1 Gwasanaeth Cynnal Priffyrdd

5.1.1 Adroddwyd y llynedd ein bod wedi mabwysiadu Llawlyfr Cynnal Priffyrdd newydd. Mae'r gwasanaeth bellach wedi cwblhau'r gwaith o gyflwyno trefniadau o fewn eu system asedau ffyrdd (WDM) er mwyn sicrhau eu bod yn gweithredu'r canlynol:

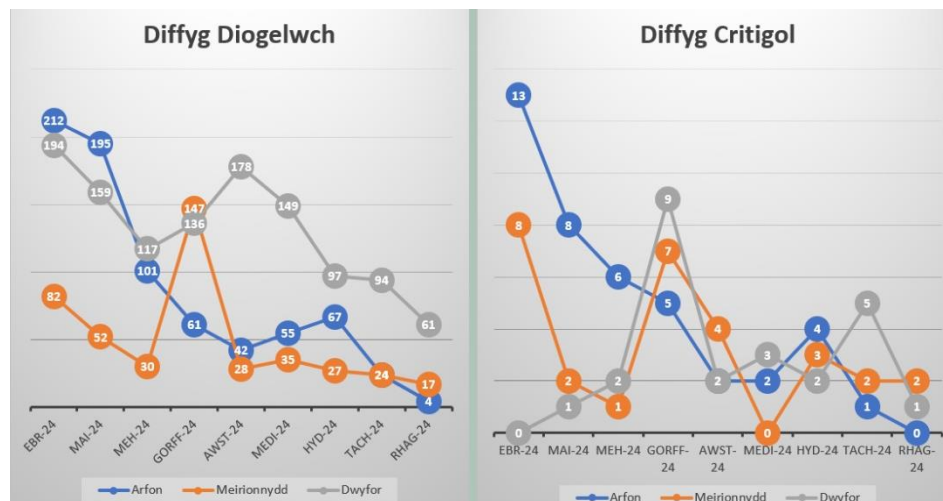
5.1.2 Adolygu Hierarchaidd y Rhwydwaith

Roedd rhaid diwygio hierarchaidd blaenorol ein ffyrdd yn ôl argymhellion cod ymarfer Cynnal Asedau Ffyrdd cyfredol. Mae'r newidiadau wedi eu cwblhau a'u cynnwys o fewn y Llawlyfr Cynnal Priffyrdd newydd.

5.1.3 Categoriâu Diffygion

Defnyddir y wybodaeth a gofnodir yn ystod archwiliadau ffordd i bennu categorïau diffyg. Prif newid y llawlyfr yw gweld diffyg diogelwch (categori 1 yn flaenorol), yn cael ei weithredu erbyn diwedd y diwrnod gwaith nesaf. Mae'r newidiadau yma mewn adrodd diffygion yn llawn weithredol ac mae'r niferoedd yn cael eu hadrodd fel rhan o'r cyfarfodydd Herio a Chefnogi Perfformiad.

Weler isod y mesurau sy'n gysylltiedig â'r Categoriâu Diffygion:

5.1.4 Dyranid y Gyllideb

Mae'r gyllideb cynnal priffyrdd yn cael ei rannu rhwng gwaith rheolaidd a gwaith wedi ei gyllunio. Mae'r Gwasanaeth yn gweithio tuag at sefydlu trefn/rhaglen waith ar sail blaenoriaeth y ffyrdd gwaethaf ar draws Gwynedd fydd yn weithredol o Ebrill 2025 ymlaen.

5.2 Gwasanaeth Edrychiad Stryd

5.2.1 Rydym bellach wedi ymgorffori'r gwasanaethau canlynol o fewn un gwasanaeth (Gwasanaeth Edrychiad Stryd) mae hyn wedi galluogi i'r adran ganolbwyntio ar edrychiad a delwedd ein strydoedd a ffyrdd. Y tair uned o fewn Edrychiad Stryd ydyw:

- Glanhau Strydoedd
- Gorfodaeth Stryd
- Timau Tacluso Ardal Ni

Glanhau Strydoedd

5.2.2 Cynhaliwyd adolygiad lefel uchel o'r Gwasanaeth er mwyn darganfod a oedd unrhyw rwystrau yn ei atal rhag gweithio'n effeithiol ac effeithlon gan ddilyn egwyddorion Ffordd Gwynedd. Roedd yr adolygiad yn cynnwys ffyrddau gwaith amrywiol i edrych ar y sefyllfa gorwariant, goramser, iechyd a diogelwch ac effeithlonrwydd cylchdeithiau.

5.2.3 Wrth gynnal yr adolygiad, amlygwyd yr angen i fuddsoddi mewn system optimeiddio cylchdeithiau, a chyflwynwyd bid fewnol i ariannu'r buddsoddiad yma. Ers hyn, mae system o'r enw Bartec wedi ei bwrcasu a fydd yn chwarae rhan annatod yng nghynllun gwella'r gwasanaeth.

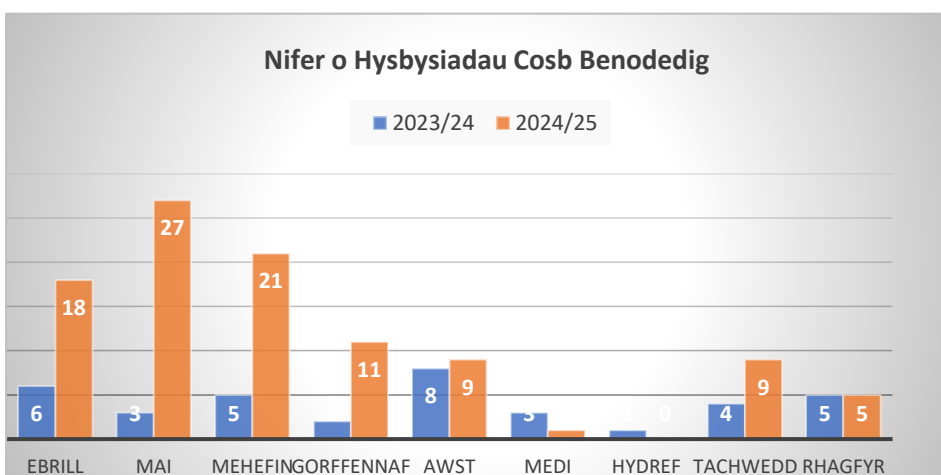
Tîm Tacluso 'Ardal Ni'

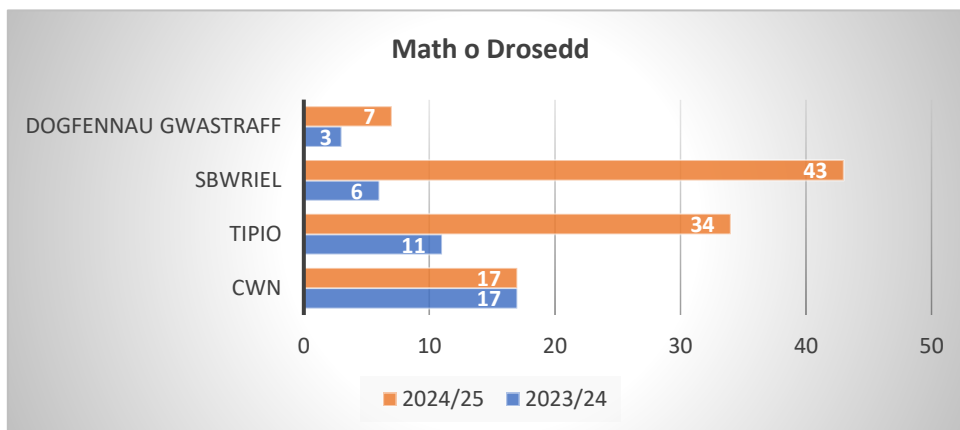
5.2.4 Mae'r Timau yn parhau i fynd o nerth i nerth gan weithio'n agos gydag aelodau lleol i harddu'r Sir. Mae nifer fawr o geisiadau am waith yn cyrraedd y timau ac maent yn ymdopi â'r galw gan weithredu ar y ceisiadau pan yn ymweld â'r ardaloedd gwahanol.

Gorfodaeth Stryd

5.2.5 Mae'r Tîm Gorfodaeth yn parhau i gynnal ymgyrchoedd ac ymateb i unrhyw achosion sy'n effeithio ar lendid y Sir. Mae'r tîm yn rhagweithiol iawn yn delio gyda chwynion ac ymholiadau sy'n cael eu derbyn gan y cyhoedd gan sicrhau archwiliadau amserol i'r digwyddiadau.

Dros y flwyddyn diwethaf mae'r nifer o hysbysiadau cosb benodedig wedi cynyddu. Credir fod hyn i lawr i berchnogaeth y Swyddogion Gorfodaeth sy'n frwdfrydig yn eu rôl er sicrhau gwellhad yn edrychiad ein hamgylchedd. Amlygir isod y niferoedd o hysbysiadau cosb a gyflwynwyd dros y ddwy flynedd ddiwethaf:

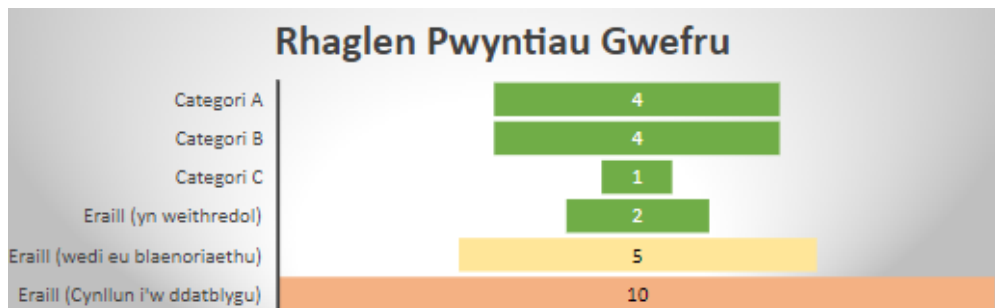
5.3 Gwasanaeth Cynnal Tiroedd

- 5.3.1 Mae'r Gwasanaeth yn gyfrifol am amrywiaeth eang o leoliadau o fewn trefi a phentrefi, yn bennaf o fewn y parthau 20 a 30mya, ledled y Sir yn ystod y tymor tyfu. Cynnwys ymylon ffyrdd, mynwentydd, manau agored, manau chwarae, cartrefi gofal a chyfleusterau chwaraeon. Mae'r Gwasanaeth yn gyfrifol am 16 mynwent ar draws y Sir ac yn cydlynu agor a chau beddi mewn 12 mynwent yn ardaloedd Arfon a Meirionnydd gyda threfniadau gwahanol yn ardal Dwyfor lle gwelir y trefnwyr angladdau yn ymgymryd â'r gwaith.
- 5.3.2 Yn ogystal â hyn mae'r gwasanaeth yn ymgymryd ag amrywiaeth o waith ychwanegol yn ystod misoedd y gaeaf, megis gwaith contractio ar gyfer adrannau eraill, gwaith ffensio a choncrit, gosod meinciau, gosod biniau stryd, adnewyddu a phaentio toiledau cyhoeddus, adnewyddu a phaentio offer manau chwarae, cynnal a chadw meinciau promenadau yn Nhywyn ac Abermaw, cynnal a chadw parciau cyhoeddus fel Parc Dre, Caernarfon.
- 5.3.3 Mae'r Gwasanaeth yn cyd-weithio gyda'r Adran Amgylchedd ar brosiect ymylon ffordd, er hybu bioamrywiaeth y byd natur yn enwedig peillwyr.
- 5.3.4 Rydym wrthi'n cynnal adolygiad o'r Gwasanaeth Cynnal Tiroedd gan ddilyn egwyddorion Ffordd Gwynedd gan edrych ar y gwasanaeth drwy lygaid y defnyddiwr. Byddwn nawr yn symud ymlaen i'r ail gam gan adnabod y camau sydd angen eu cymryd i wella'r gwasanaeth ac yn ddilynol weithredu'r newidiadau.

5.4 Gwasanaeth Fflyd

- 5.4.1 Ers mabwysiadu'r Cynllun Fflyd Werdd (2023/2029), mae'r Gwasanaeth Fflyd wedi gweithredu ar gynnal trafodaethau gyda'r adrannau/gwasanaethau, er gwir adnabod maint y fflyd/gwir anghenion y gwasanaethau. Roedd hyn yn gam hanfodol i'w gario allan cyn edrych ar newidiadau i'r math o fflyd byddwn ei angen. Un o gerrig milltir y cynllun yw symud oddi-wrth defnyddio cerbydau tanwydd ffosil, gan gyflwyno fflyd o gerbydau (ceir a faniau) ULEV (Ultra Low Emission Vehicles).
- 5.4.2 Mae cynnydd wedi bod yn y gwaith yma gan weld 70 (30%) o'r 232 ceir neu faniau'r Cyngor bellach yn rhai gwyrdd.

- 5.4.3 Mae'r gwaith yma o drosglwyddo i ynni gwyrdd yn mynd law yn llaw gyda rhaglen gosod pwyntiau gwefru mewnol sy'n cael ei arwain gan yr Adran, ac mae'r rhaglen wedi ei lunio o gwmpas archebion cerbydau fflyd presennol.

- 5.4.4 Mae'r Gwasanaeth hefyd yn edrych ar sefydlu system bwl gorfforaethol a bydd y tîm Technoleg Gwybodaeth yn cefnogi datblygu'r system gan edrych i gynnal treial yn fuan yn y eleni.

5.5 Gwasanaeth Teledu Cylch Cyfyng (TCC)

- 5.5.1 Mae'r arian grant yn brysur cael ei dynnu i lawr gyda'r gwaith parhaus o gyflwyno ac uwchraddio meddalwedd ac offer chaledwedd TCC, yn dilyn y broses tendro. Mae camerâu TCC yn cael eu defnyddio mewn mannau cyhoeddus yng Ngwynedd i helpu cadw ein cymunedau'n ddiogel drwy helpu i atal ac ymladd trosedd, i helpu atal ymddygiad gwrthgymdeithasol, i ddarparu tystiolaeth wedi'i recordio i Heddlu Gogledd Cymru, i hybu lles economaidd o fewn cymunedau ac i roi ymdeimlad o ddiogelwch i'r cyhoedd.
- 5.5.2 Yn ogystal, mae'r awdurdod wedi gosod camerâu sy'n gysylltiedig â'r un system mewn llawer o'i depos gwaith, i helpu gyda chyfrifoldebau iechyd a diogelwch a gweithrediad dydd i ddydd.
- 5.5.3 Eleni, roeddem yn llwyddiannus yn derbyn cais am arian (£450,000) drwy'r gronfa Ffyniant Gyffredin (SPF) er mwyn ymestyn ar ein darpariaeth bresennol o systemau TCC mewn mannau cyhoeddus. Roedd y prosiect yn cynnwys cyflogi ymgynghorwyr technegol arbenigol i helpu i ysgrifennu briff gofyniad cynhwysfawr iawn ar gyfer ymweld â'r farchnad agored. Mae'r cynigydd buddugol bellach yn tynnu at ddiwedd y cyfnod cyflwyno, gyda chyfarfodydd yn cael eu cynnal yn yr wythnosau nesaf i gwblhau'r contract.

5.6 Gwasanaeth Toiledau Cyhoeddus

- 5.6.1. Mae gan y Cyngor 61 toiled cyhoeddus yng Ngwynedd sydd, o ran niferoedd, y ddarpariaeth uchaf yng Nghymru sy'n cael ei reoli gan Awdurdod Lleol ynghyd a 37 o doiledau ar gael i'r cyhoedd ddefnyddio fel rhan o'r Cynllun Grant Cyfleusterau Cyhoeddus sy'n caniatáu i aelodau o'r cyhoedd ddefnyddio toiledau mewn amryw o sefydliadau lleol yn yr oriau y maent ar agor. Gellir defnyddio'r toiledau yn rhad ac am ddim ac nid oes unrhyw ddisgwyliad i'r sawl sy'n eu defnyddio brynu nwyddau neu wasanaethau yn ystod y cyfnod y byddent yn yr adeilad. Uchafswm y grant am flwyddyn yw £500 fesul lleoliad. Mae canllawiau'r grant ar wefan corfforaethol y Cyngor yn amlygu pwrpas y Cynllun a sut i wneud cais am y grant.
- 5.6.2. Rydym yn ymdrechu i wella cyflwr yr asedau a pharhau i gwrdd ag anghenion pobl a ymwelwyr Gwynedd er gwaethaf y ffaith fod adnoddau'r Cyngor yn prinhaus. Mae gwaith uwchraddio eleni ar gyfer toiledau Y Maes, Pwllheli a Toiledau Y Cei, Aberdyfi gyda thoiled Criccieth wedi cael ei uwchraddio llynedd drwy'r Gronfa Pethau Pwysig gyda buddsoddiad o £135,860.
- 5.6.3. Y llynedd, fe wnaethom lwyddo i ddenu arian mewnol yn dilyn bid ar gyfer amnewid drysau talu o'r rhai arian parod presennol er mwyn cynnig yr opsiwn o dalu'n di gyffwrdd. Mae'r broses gaffael bellach wedi ei gwblhau gan weld drysau talu o'r newydd yn cael eu cyflwyno ym Mhwlheli cyn yr haf.
- 5.6.4. Cytunodd Llywodraeth Cymru i fabwysiadu Bil Iechyd y Cyhoedd (Cymru) yn ôl yn 2017. Nod cyffredinol y ddeddfwriaeth yma oedd sicrhau bod pob awdurdod lleol yng Nghymru yn asesu anghenion eu cymunedau o ran darpariaeth toiledau cyhoeddus. Yn unol â'r cyfrifoldebau yma, lluniwyd Strategaeth 'Toiledau Lleol Gwynedd' ym mis Mai 2019. Mae'n amserol i adolygu'r Strategaeth bresennol gan asesu ei addasrwydd a pherthnasedd i anghenion y Cyngor ac anghenion ein Cymunedau erbyn heddiw. Byddem yn cyflwyno adroddiad i'r Pwyllgor Craffu ar Strategaeth Toiledau Cyhoeddus ac yna i'r Cabinet.

5.7 Gwasanaeth Busnes a Chyflawni Prosiectau Ymgynghoriaeth Gwynedd (YGC)

- 5.7.1 Ers i Ymgynghoriaeth Gwynedd ymuno â'r Adran, bu cyfle i ail-edrych ar y ddwy Uned Busnes oedd yn bodoli gan ganoli gwasanaethau gweinyddol. Ers hyn, yr ydym wedi adolygu prosesau gan ddilyn egwyddorion Ffordd Gwynedd ar waith. Drwy hyn yr ydym yn ysgogi a gwella defnydd technoleg gan drosi prosesau o fod yn un papur i fod yn ddigidol. Bu cyfle hefyd i ganoli goruchwyliaeth a gweinyddiaeth systemau Technoleg Gwybodaeth craidd yr Adran. Weler yma gynnydd sydd wedi bod dros y flwyddyn diwethaf:
- Prosesu Archebion a Thaliadau - system yn weithredol ac wedi lansio i 80% o'r Adran Priffyrdd a Pheirianeg. Mi fydd y system yn weithredol i'r adran gyfan erbyn diwedd Mawrth 2025.
 - Bilio Dyledwyr a Chleientiaid – system newydd mewn lle er mwyn bilio yn electroneg. Yn weithredol i waith Bwrdeistrefol a gwaith Priffyrdd (Cefnffyrdd) yn unig ar hyn o bryd.
 - System Digwyddiadau / Hawliadau – system canolig yn y broses o gael ei ddatblygu, ac yn anelu i gael yn weithredol erbyn diwedd Mawrth 2025.
 - Rheoli Prosiectau a Gwaith Dyddiol - system newydd mewn lle er mwyn tracio pecynnau o waith. Yn weithredol i waith Bwrdeistrefol yn unig ar hyn o bryd.

- System Asedau - system craidd yn weithredol ac yn cael ei ddefnyddio i dracio asedau lechyd a Diogelwch (Citiau Cymorth Cyntaf, Defibrilators ayb)
- System Hyfforddiant – rydym yn y broses o waredu a’r hen systemau papur a symud i ddefnyddio MODS yn llawn.

5.8 Gwasanaeth Dŵr ac Amgylchedd Ymgynghoriaeth Gwynedd (YGC)

- 5.8.1 Mae’r Cyngor wedi cyhoeddi ei Gynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur ac mae’r cynllun yn cyfeirio at sut yr ydym fel Cyngor am ymateb i effeithiau newid hinsawdd, sydd yn cynnwys effeithiau llifogydd. O ganlyniad i hyn, mae’r Gwasanaeth Dŵr ac Amgylchedd wedi llunio Strategaeth Llifogydd Lleol sy’n cyd-redeg â’r Cynllun Argyfwng Hinsawdd, ac yn helpu i wireddu targedau’r naill a’r llall.
- 5.8.2 Bu i’r Adran gyflwyno’r strategaeth i Lywodraeth Cymru er derbyn cymeradwyaeth ac yn disgwyl eu hymateb cyn diwedd y flwyddyn ariannol.
- 5.8.3 Rydym yn cydweithio gyda Cyfoeth Naturiol Cymru ar sawl prosiect er enghraifft Pwllheli a Porthmadog er cyfarch amcanion ein Strategaeth Llifogydd Lleol.
- 5.8.4 Mae dau gynllun sylweddol yn symud yn eu blaenau yn ardal Bermo gyda chefnogaeth arian grant gan Llywodraeth Cymru.

6. Cynllun Busnes/Achrediadau’r Adran

- 6.1 **Cynllun Busnes** - Mae’r gwaith o ddiweddarau Cynllun Busnes Ymgynghoriaeth Gwynedd (YGC) er mwyn ei ymgorffori i Gynllun yr adran gyfan (PP/YGC) yn parhau. Y bwriad yw lansio’r cynllun newydd ym mis Ebrill 2025.
- 6.2 **Achrediadau Buddsoddwyr Mewn Pobl (BMP)** - Bu i’r Gwasanaeth YGC dderbyn achreidiad “Buddsoddwyr mewn Pobl” am y trydydd tro. Mi fydd yr adroddiad BMP â’r cynllun gweithredu yn plethu i mewn i gynllun busnes y Gwasanaeth.
- 6.3 **Achrediadau BSI** - Mae’r Adran wedi llwyddo i gadw’r achrediadau isod yn dilyn archwiliad rheolaeth dros y flwyddyn gan BSI:
- BSI 9001
 - BSI 1401
 - BSI 4501
- 6.4 Mae’r achrediadau yma yn hanfodol ac yn ofynnol i waith nifer o wasanaethau o fewn yr Adran.

7. Sefyllfa Ariannol

- 7.1 Yn dilyn adolygiad diweddar o sefyllfa gyllidebol yr Adran a gyflwynwyd i'r cabinet (23/01/24) rhagwelir gorwariant o tua £699k eleni. Nodwyd fod leihad yn y gwaith sydd yn cael ei gomisiynu gan asiantaethau allanol sydd yn cael effaith negyddol ar incwm gwasanaethau priffyrdd. Yn bwrdeistrefol, mae cyfuniad o ffactorau, gan gynnwys pwysau ychwanegol ar gyllidebau glanhau strydoedd a glanhau toiledau cyhoeddus.
- 7.2 Gwelir colledion incwm cynnal tiroedd a thoiledau cyhoeddus, ond ceir incwm uwch gan y gwasanaethau profedigaeth sydd yn lleihau'r gorwariant a adroddir.
- 7.3 Cyfanswm cynlluniau Arbedion 2024-25 yw £419,500. Mae'r Adran wedi neu ar drac i gyflawni gwerth £278.5k gyda gwerth 141k yn llithro neu a risg o beidio cael eu gwireddu.

8. Barn Y Swyddogion Statudol

Y Swyddog Monitro:

Dim sylwadau i'w hychwanegu o safbwynt priodoldeb.

Y Pennaeth Cyllid:

Rwyf yn fodlon fod yr adroddiad yn adlewyrchiad teg o sefyllfa ariannol yr Adran Priffyrdd, Peirianeg ac YGC.